Rekonštrukcia sedačkovej lanovky Vrátna - Chleb

ZÁVEREČNÉ STANOVISKO
(Číslo: 3922/2002-4.3)

vydané Ministerstvom životného prostredia SR podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zákona č. 391/2000 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov
Omnitrade, a.s., Bratislava

2. Identifikačné číslo
35 724 633

3. Sídlo
Miletičova 1., 811 04 Bratislava

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ZÁMERE

1. Názov
Rekonštrukcia sedačkovej lanovky Vrátna - Chleb

2. Účel
Účelom rekonštrukcie lanovej dráhy (ďalej „LD") je skvalitnenie služieb návštevníkom Vrátnej doliny a zvýšenie pohodlia a bezpečnosti pri doprave do Snilovského sedla a späť.
V letnom období je účelom LD doprava turistov do hrebeňovej časti pohoria. Časť turistov sa po pobyte vracia späť prostredníctvom lanovky, časť schádza pešo a časť nastupuje na turistické chodníky do iných častí národného parku. *V zimnej sezóne* je zariadenie používané pre dopravu lyžiarov. V zimnom období je LD jediným prostriedkom dostupnosti rekreačných zariadení na južnom svahu Chlebu. V lokalite Chleb je v prevádzke turistická chata „Pod Chlebom", s kapacitou 15 lôžok a reštauráciou s 30 stoličkami.

3. Užívateľ
Turistická verejnosť

4. Umiestnenie
Navrhovaná činnosť je umiestnená v k.ú. Terchová, v okrese Žilina, na území Národného parku Malá Fatra (ďalej len „NP MF"). Lokalita sa nachádza v závere Vrátnej doline, na severnom svahu masívu Veľkého Kriváňa a Chlebu, v priestore medzi existujúcimi objektmi údolnej a vrcholovej stanice súčasnej sedačkovej LD.

5. Termín začatia a ukončenia

Termín začatia výstavby	rok 2002
Predpokladaná doba výstavby	5 mesiacov

6. Stručný opis technického a technologického riešenia

Rekonštruovaná LD sa bude nachádzať v osi existujúcej LD s využitím existujúcich rekonštruovaných objektov údolnej a vrcholovej stanice. Údolná stanica sa nachádza vo výške 739 m n.m. a vrcholová stanica vo výške 1 490 m n.m. Šikmá dĺžka LD je 1 830 m a prekonáva výškový rozdiel 751 m s priemerným sklonom 44,9%. S realizáciou zámeru sú spojené nasledovné činnosti:

Demontáž existujúcej sedačkovej LD

Existujúca LD bude zdemontovaná spolu s kovovými podperami. Z betónových pätiek bude odstránená nadzemná časť a plocha bude zrekultivovaná. Počas výstavby novej LD bude existujúca LD využitá na dopravu stavebných hmôt, technológií a odvoz odpadu.

Vybudovanie novej LD

Navrhujú sa dve variantné riešenia : sedačková LD a kabínková LD. Podpery v obidvoch prípadoch sú tvaru T, uzavretej konštrukcie s konzolami, pracovnou plošinou a rebríkmi. Teleso podpery je napevno priskrutkované na základovú plochu 3-4 m^2 s objemom 4-8 m^3.

Základné technické údaje variantov LD

Parameter	Jednotka	Súčasná LD	Sedačková LD	Kabínková LD
Počet podpier	Ks	24	16	15
Výška podpier	M	6-12	10-15	10-15
Ochranné pásmo LD	M	22,5	24,8	24,8
Počet miest	Miesto	2	4	6
Počet vozňov	Ks	45	48	27
Jazdná doba	Min	12,2	6,1	5,1
Výkon elektromotora	KW	106	400	400
Prepravná kapacita	Osôb/hod	240	900	900

Pohon LD sa bude nachádzať v údolnej stanici. Ako núdzový pohon použitý pri výpadku elektrickej energie bude slúžiť dieselový motor s hydraulickou spojkou. Bezpečnosť prevádzky budú zabezpečovať kontrolné zariadenia spínacej sily uchytenia v stanici, monitor porúch, signalizácia,. elektronický detektor vypadnutia lana, bezpečnostné vypínače na kladkových batériách, vetromer a telekomunikačné zariadenie.

Rekonštrukcia údolnej stanice

Objekt údolnej stanice bude kompletne rekonštruovaný so zachovaním pôvodného situovania, tvaru a architektúry. V rekonštruovanom objekte bude umiestnená kompletná konštrukcia údolnej stanice, s pohonom, náhradným zdrojom a ostatným technologickým vybavením, vrátane existujúcich prevádzok. Rozšírenie údolnej stanice LD=364 m2, ako trvalý záber pôdy.

Vrcholová stanica

Vrcholová stanica bude kompletne rekonštruovaná, so zachovaním pôvodného situovania, tvaru a architektúry. V stanici bude vybudovaná nová trafostanica 22kV/0,4kV a transformátor 630 kVA. Zariadenie nebude napojené na zdroj vody, voda a vzniknuté odpady sa budú dopravovať lanovkou. Pre účely vodného hospodárstva budú inštalované 2 akumulačné nádrže. Na stanici budú inštalované chemické toalety s možnosťou umytia. V stanici bude zriadený bufet s kapacitou 50 stoličiek.

Stavebné práce a rekultivácia územia

Podrobný postupu stavebných prác a rekultivácií bude predmetom dokumentácie pre stavebné povolenie. Doprava stavebného materiálu sa uskutoční čiastočne existujúcou LD, čiastočne vrtuľníkom.

Variantné riešenie

V správe o hodnotení boli hodnotené z hľadiska kapacity LD 3 varianty:

- sedačková LD s kapacitou 200 osôb za hodinu,
- sedačková LD s kapacitou 600 osôb za hodinu,

- sedačková LD s kapacitou 1800 osôb za hodinu.

a z hľadiska technologického riešenia LD 2 varianty:

- štvormiestna sedačková lanovka,
- šesťmiestna kabínková lanovka.

Zimná prevádzka LD sa posudzovala v kontexte prevádzky celého areálu, do ktorého v súčasnosti spadá aj zjazdovka a vlek v Oštiepkovej mulde. Vzhľadom na cennosť územia, v ktorom sa tento vlek nachádza bola v rámci diskusie medzi zástupcami zložiek ochrany prírody a navrhovateľom navrhnutá možnosť preloženia vleku z Oštiepkovej muldy bližšie k LD (lokalita Jamy), čím by sa zóna ovplyvnenia lyžiarskymi aktivitami podstatne zúžila.

III. OPIS PRIEBEHU POSUDZOVANIA

1. Vypracovanie správy o hodnotení.

Správu o hodnotení vypracoval v marci 2002 Enviconsult, s.r.o., Žilina. Koordinátorom bol RNDr. Anton Darnady, zodpovedným riešiteľom RNDr. Ivan Pirman.

2. Posúdenie správy o hodnotení a doručené stanoviská

Navrhovateľ činnosti, Omnitrade, a.s., Bratislava (ďalej len „navrhovateľ"), predložil Ministerstvu životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR") správu o hodnotení, vypracovanú podľa prílohy č. 3 zákona, dňa 18.3.2002. MŽP SR doručilo správu o hodnotení príslušnému orgánu, povoľujúcemu orgánu, dotknutým orgánom a dotknutej obci listom č. 3922/2002-4.3 zo dňa 25.3.2002.

K správe o hodnotení zaslali svoje stanoviská nasledovné subjekty:

Obecný úrad Terchová *(list č. 2002/3619 zo dňa 10.5.02)*
Obecné zastupiteľstvo obce Terchová vyjadrilo podporu navrhovanej činnosti vo variante kabínková LD s minimálnou kapacitou 900 osôb/hod. v zimnej sezóne a 240 osôb/hod. v letnej sezóne. V stanovisku sa ďalej zdôrazňuje význam oblasti Terchová – Vrátna pre funkcie služieb v oblasti cestovného ruchu. Uvádza, že v prípade nerealizovania rekonštrukcie LD bude negatívny dopad na udržanie cestovného ruchu a s tým veľmi úzko súvisiace zvýšenie nezamestnanosti.
Ministerstvo školstva SR *(list č. 3922/02-4.3 zo dňa 16.5.02)*
Plne podporuje obnovu sedačkovej LD a systém vybavenosti areálu pre lyžovanie a turistiku. Uvádza, že v zmysle koncepčného rozvojového materiálu – „Národný program rozvoja športu v SR" sa považuje stredisko turizmu, rekreácie a športu Vrátna dolina za dôležitú vybavenosť regiónu Žilinského kraja s celoštátnym významom, ktorá bude zabezpečovať aktivity pre skupiny - *Šport pre všetkých* v celoročnom režime, *Vrcholový šport v lyžovaní* a ďalších výberových športoch.
Navrhuje budúcu urbanistickú prevádzku pripravovať nasledovne:

- dopravu k chate Vrátna riešiť kyvadlovou dopravou autobusom z Terchovej, v lokalite chaty Vrátna nezvyšovať kapacitu parkovania;
- od lokality Starý majer smerom k chate Vrátna vybudovať kapacitný prepojovací chodník, cyklochodník a zimnú lyžiarsku trasu pre odjazd lyžiarov z doliny;
- prehodnotiť dôvodnosť vymedzenia územia Národnej prírodnej rezervácie (ďalej NPR) Chleb a jeho ochranné pásmo v koridore lyžiarskeho svahu – Hlavná zjazdovka. Podotýka, že sa tak vedome vytvára kolízna situácia tvorby podmienok prevádzky NPR v priestore, kde je viac ako 50 rokov v prevádzke lyžiarska trať a ťažiskový turistický chodník;

- dopracovať návrh lyžiarskej prevádzky skicirkusu areálu v priestore medzi údolnou stanicou a vrcholovou stanicou nosného systému UHDZ s využitím: a./ dolnej časti svahu nad chatou na slalomová svah s detskou lyžiarskou školou, b./ v hornej časti svahu na lyžiarsky rozptyl a situovanie doplnkových lyžiarskych vlekov a tratí tak, aby bol celý areál lyžovania optimálne využívaný;
- pre snowboard vyčleniť v hornom rozptyle samostatnú prevádzkovú trať;
- ťažiskovú trať – Hlavnú zjazdovku riešiť v celom priebehu v šírke 40 m s upraveným zatrávneným povrchom a s pravidelnou technickou úpravou snehu;
- vymedziť novú trasu značkovaného turistického chodníka chata Vrátna – chata pod Chlebom tak, aby boli vylúčené prevádzkové kolízne časti priechodu trasy chodníka cez lyžiarsky terén, resp. územie NPR;
- značkované turistické chodníky v lesnom pásme vývojovo riešiť formou vydláždenia skalami;
- prevádzkové vybavenie vrcholovej stanice sedačkovej LD riešiť aj s bufetom a kapacitnou oddychovou a opaľovacou terasou, aby sa vytvoril vybavený sústreďovací bod dennej návštevnosti v tejto lokalite,

Ďalej uvádza, že realizovanie zámeru vymedzuje a technicky rieši ťažisková Hlavná zjazdovka a ďalšie udržiavané trate v hornom a dolnom areáli s príslušným označením, a tak sa vylučuje svojvoľný rozptyl a lyžovanie vo voľnom teréne.

Nepovažuje za konštruktívne riešiť modernú prevádzku lyžiarskeho areálu a súčasne sanovať podmienky na vylúčenie sprievodného technického zasnežovania a strojnej úpravy snehu práve v ťažiskovom koridore jeho prevádzky. Návrh na premiestnenie lyžiarskeho vleku Oštiepková mulda do polohy chrbát svahu nie je doložený hodnotením dôsledkov pre lyžovanie, ani posúdením dôvodov, pre ktoré bola táto poloha v minulosti vybratá a dlhodobo využívaná. Negatívne vplyvy lyžovania, technické zasnežovanie a úpravy snehu, hluk prevádzky na prírodu a faunu považuje za nadsadené, porovnáva hodnotenie činnosti z alpského prostredia a strediska Demänová Dolina – Jasná, ktoré tieto názory nepotvrdili.

Vzhľadom k prevádzkovým danostiam NP MF a predmetného areálu odporúča realizovať variant výstavby 4 sedačkovej LD. Námet variantu 6 miestnej kabínkovej LD mu sa javí pre prevádzkovaný rozptyl ekonomicky náročný.

Ministerstvo hospodárstva SR, odbor rozvoja cest. ruchu *(list zo dňa 27.5.2002)*

Odporúča prepravnú kapacita LD v zimnom období 900 osôb/hod. a v letnom období 450 osôb/hod. z dôvodov urýchlenej dopravy z hrebeňovej časti do údolnej pri nepriaznivom počasí. Navrhuje vymenovanie subjektov zodpovedných za prevenciu a kompenzáciu vplyvov na prírodu v letnom období. Ukazovateľ rekreácie v správe o hodnotení považuje za nesprávny, čo môže vyvolať spomalenie ďalšieho vývoja v tejto lokalite. Nerealizovanie LD môže spôsobiť pokles zamestnanosti a tým i odchod časti obyvateľstva do iných lokalít, čo spôsobí negatívnu demografickú zmenu v obci Terchová.

MŽP SR , odbor ochrany prírody a krajiny *(list zo dňa 4.6.02)*

Uvádza, že rekonštrukcia LD prechádza územím NP MF s 3. stupňom ochrany a NPR Chleb s 5. stupňom ochrany, a preto dotknutým orgánom je MŽP SR. Žiada pripomienky stanoviska NP MF akceptovať.

Krajský úrad v Žiline, odb. život. prostredia *(list č. 02/4937 zo dňa 29.5.02)*

Vyjadruje súhlas s návrhom riešenia vrcholovej stanice. V návrhu riešenie údolnej stanice doplňuje a žiada, aby súčasťou projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie bola rekonštrukcia, resp. výmena čistiarne odpadových vôd.

S návrhom kapacity sedačkovej LD 240 osôb/hod. v letnom období súhlasí a dopĺňa podmienku, že maximálny počet osôb prepravovaných do Snilovského sedla bude 1200 osôb za deň.

U zimnej prepravnej kapacity 900 osôb /hod. sa vyslovuje nesúhlas s vyčlenením zjazdoviek a požaduje tieto zmeny:

- vylúčiť úsek zjazdovky označenej ako „hlavná" v úseku údolná stanica SL – horná hranica lesa. Tento úsek prechádza NPR Chleb, pričom predstavuje len priesek popod sedačkovú

LD. Vzhľadom k tomu navrhuje ukončiť zjazdovku nad hornou hranicou lesa. V prípade, že investor trvá na pôvodnom vymedzení je potrebná výnimka MŽP SR,

- v súčasnosti vymedzenú zjazdovú trať Oštiepková mulda legalizovať územným rozhodnutím k zmene využitia územia ako aj výnimkou MŽP SR,
- pre zjazdovku označenú Jamy je potrebné súhlasné stanovisko orgánu ochrany prírody.

Ďalej uvádza, že problém vymedzenia zjazdoviek nebol definitívne doriešený, a preto je potrebné vykonať nový prepočet plôch a na túto plochu napočítať prepravnú kapacitu.

Navrhuje monitorovať letnú aj zimnú sezónu, odporúča monitorovať medveďa hnedého, rysa ostrovida a tetrova hlucháňa, myšovku vrchovskú, dulovnicu menšiu a piskora vrchovského a nemenované druhy vzácnych bestavovcov. V letnej sezóne navrhuje monitoring zmien rastlinných spoločenstiev, v letnej i zimnej sezóne navrhuje monitoring návštevnosti.

Hodnotenie dopravy do Vrátnej doliny považuje za dočasné a bude ju nutné riešiť v budúcnosti osobitne.

Okresný úrad v Žiline, oddelenie odpadového hospodárstva *(list č. 2002/01006/OÚ OŽP – Chy zo dňa 3.5. 02)*

Upozorňuje na chybné zaradenie odpadov do skupiny 20, ktoré budú vznikať prevádzkou zariadenia. Odpady majú byť zaradené podľa katalógu odpadov do skupín 01 až 19 podľa druhu činnosti, pri ktorej odpady vznikajú. Súčasne upozorňuje na doriešenie odpadu v podobe zrúcaného objektu salaša neďaleko vrcholovej stanice SLD. Pre ďalšie povolenie stavby odporúča:

- odstránenie zdevastovaných objektov v okolí stavby,
- vypracovať systém zberu komunálneho odpadu v celom areáli zariadenia,
- zaradiť odpady, ktoré budú vznikať prevádzkou zariadenia, podľa katalógu,.

Okresný úrad v Žiline, oddelenie vodného hospodárstva *(list č. 2002/01005/0Ú. OdŽP - Mi zo dňa 26.4.2002)*

Odporúča variant, pri ktorom bude ponechaná jestvujúca kapacita LD. K variantom technického riešenia sa nevyjadrili. Upozornili na vydané povolenie podľa §8 zákona č. 138/73 Zb. o vodách, podľa ktorého o povolení na vypúšťanie odpadových vôd do povrchového toku Varinka platí rozhodnutie bývalého Obvodného úradu životného prostredia zo dňa 13.7.1994 čj. 2/2202/94/La s určením množstva vypúšťaných odpadových vôd 2,1 l/s a koncentrácii zbytkového znečistenia na odtoku v ukazovateľoch BSK5 45 mg/l a NL 40 mg/l.

Okresný úrad v Žiline, štátna správa ochrany ovzdušia *(list č. 2002/01004/0Ú-OZP .Pt zo dňa 15.4.2002)*

Uvádza, že na základe vyhodnotenia imisnej situácie a rozptylovej štúdie priestoru údolnej stanice lanovky, so zohľadnením dopravy a emisií z kotolne chaty Vrátna bolo zistené, že pri najhoršom scenári hodnota oxidov dusíka predstavuje 1/5 imisného limitu. Odporúča zámer schváliť bez pripomienok.

Okresný úrad v Žiline, odbor životného prostredia *(list zo dňa 27.5. 2002)*

Konštatuje, že preložka vleku Oštiepkovej muldy do lokality Jamy sa premiestňuje z ochranného pásma NP MF, že úpravou zjazdoviek v čase nedostatku snehu môže dojsť k výrazným zmenám flóry a fauny. Upozorňuje, že parkoviská automobilov si vyžadujú odkanalizovanie a vypracovanie havarijného plánu. Predpokladá zvýšenie intenzity svahových pohybov v dôsledku zvýšenej turistiky a pokles hydrickej a edafickej funkcie lesa pri výrube 2,5 ha lesa. Vyslovuje obavy z narušenia bioritmu fotosyntetizujúcich rastlín spôsobeného osvetlením zjazdoviek. Súhlasí s prepravnou kapacitou 240 osôb /hod. letnej prevádzke (15.6 - 30.9.) a 900 osôb/hod v zimnej prevádzke (1.12. - 15.4.) a vylúčenie prepravy v medziobdobí (15.4. - 15.6. a 1.10.-30.11.)

Okresný úrad Žilina, odbor poľnohospodárstva a lesného. hospodárstva, *(list zo dňa 3.6. 2002)*

konštatuje, že šírka ochranného pásma LD bude 24, 8 m, čo znamená rozšírenie o 2,3 m v lesnom poraste. V ochrannom pásme LD bude možné pestovať lesný porast do výšky 2,0 m od spodnej časti sedačky LD z dôvodov bezpečnosti prevádzky.

Štátny dráhový úrad Bratislava, pracovisko Košice *(list č. 523/02-ŠDÚ/V-Pč20. zo dňa 29.4.2002)*
Nemá proti vydaniu územného rozhodnutia pre uvedenú stavbu žiadne námietky. Súčasne upozorňuje, že predmetná stavba sa môže uskutočniť iba podľa stavebného povolenia, o vydanie ktorého je stavebník povinný požiadať ŠDÚ. Súčasťou stavby je aj prípojka el. energie pre novú LD (z trafostanice do poháňacej stanice). ŠDÚ zároveň upozorňuje, že v prípade situovania iných častí stavby sčasti do obvodu dráhy (obvod vymedzený zvislými plochami vedenými 3 m od osi krajného nosného alebo dopravného lana, najmenej však 1,5 m od vonkajšieho okraja stavby dráhy, ktoré neslúžia na účely dráhy), tieto je možno zriaďovať len so súhlasom a za podmienok určených ŠDÚ.
Občianske združenie Modrá planéta, J. Zábrodský (list zo dňa 3.5.02)
Uvádza, že každé zvýšenie prepravnej kapacity je z mnohých dôvodov neprijateľné. Podáva návrh troch alternatív sedačkovej LD na Chleb. 1. zachovanie pôvodnej LD s jej čiastočnou rekonštrukciou, 2. dvojsedačka 360 osôb/hod. a 3. dvojsedačka 480 osôb/hod. v zime s medzistanicou a 240 osôb/hod. v lete. Požaduje spracovať komplexnú a nezávislú štúdiu únosnosti Vrátnej doliny, ktorá by navrhla reálne riešenie.
Štátna ochrana prírody a krajiny SR, Správa NP Malá Fatra *(list č. 351/2/2002/NPMF zo dňa 31.5.2002)*
Konštatuje, že LD sa nachádza na území NP MF, kde platí 3. stupeň ochrany a časť LD vedie lesným porastom NPR Chleb, kde platí 5. stupeň ochrany podľa zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Ďalej vymenováva začlenenie územia do CHKO Krivánska Fatra, do generelu ÚSES, NECONET, IBA, EMERAID.
Požaduje riešenie parkoviska nielen pre potreby LD ale v rámci celej Vrátnej doliny. Nesúhlasí s parkovaním na upravenej krajnici, z dôvodov zvýšeného rizika kontaminácie pôdy ropnými látkami.
Vyslovuje názor, že predložená správa o hodnotení nie je podkladom, na základe ktorého by mohol byť vplyv navrhovanej činnosti posúdený a to z dôvodov nedostatku informácií o zraniteľnosti fauny a nedostatku informácií o rozsahu, intenzite a návrhu regulácie prítomnosti človeka a jeho negatívneho dopadu na populácie živočíchov. Tento poznatok dáva do súvislosti aj s hodnotením variantov zámeru.
Upozorňuje na nedokončenie ÚPD Terchová a platnosť ÚPD VÚC Žilinského kraja (1998), cituje údaj z ÚPD, že nadštandardná vybavenosť pre horskú turistiku, klimatickú liečbu a vrcholové športy sa preferuje bez zvyšovania kapacít na území NPMF (súvislosť s počtom stoličiek na vrcholovej stanici, zvýšenie prepravnej kapacity LD).
Navrhuje vylúčiť prevádzku LD od 1.4. do 15. 7. z dôvodov hniezdenia vtákov, navrhuje doplniť monitoring prietokov vody a monitoring znečistenia odpadom nielen v riešenom území, ale aj funkčne súvisiacom území.
Nesúhlasí s vybudovaním náhradného lyžiarskeho vleku na lokalite Jamy na základe odstránenia mladého porastu lesa (rozmer 70x750m), vytýčením a využívaním zjazdovky v trase sedačky a v pásme lesa ako zjazdovky (veľkosť cca 3 ha).
Navrhuje:

- doplniť správu o hodnotení tak, aby obsahovala konkrétny a čo najúplnejší popis vplyvov navrhovaných činností na dotknuté prírodné prostredie, osobitne v oblasti dopadu na biotu a jej stanovištia a návrh variantu, nepredstavujúceho riziko pre zhoršenie stavu prírody NP MF a jej zložiek;
- podrobne rozpracovať nulový variant z hľadiska dopadu na prírodné prostredie a v tomto smere ho porovnať s ostatnými variantmi;
- vylúčiť všetky riešené návrhy lyžiarskych tratí vzhľadom na nezlučiteľnosť s účinnou ochranou prírodných fenoménov dotknutej časti územia NP, resp. NPR;
- lyžiarsky vlek a zjazdovku v Oštiepkovej mulde odstrániť z dôvodov situovania v NPR Chleb, kde sa vyskytujú a majú reprodukčné biotopy viaceré chránené a ohrozené druhy živočíchov (Prunella montanella, Tetrao Tetrix, T.urogallus, Monticola saxatilis, Anthus spinoletta,

Anthus pretensis, Carduelis flammea, Crex crex,) Uvedená zjazdovka s vlekom nemá stavebné povolenie;

- pretrasovať turistický chodník, vedúci popod trasu sedačky;
- odstrániť následky erózie na existujúcich turistických chodníkoch;
- ponechať súčasnú kapacitu LD tj. max 240 os/hod, ako maximálne prípustnú a zároveň implementovať navrhnuté podmienky a režim v dvoch alternatívach:
  a./ výmena zariadenia za technologicky adekvátne zariadenie so súčasnou kapacitou a takým technickým riešením, ktoré spoľahlivo vylúči možnosť zvýšenia jej kapacity,
  b./ vykonať stavebné úpravy existujúcej LD so zachovaním súčasnej kapacity tak, aby bola zabezpečená bezpečnosť prepravy cestujúcich (napr. výmena opotrebovaných súčastí súčasnej technológie) a pod.,
- nezvyšovať stoličkovú kapacitu na vrcholovej stanici LD;
- jarné obdobie vylúčenia prevádzky zmeniť na 1. apríl až 15. júl.

Záverom navrhuje, že v prípade, ak nie je možné dodržať uvedené podmienky, ponechať existujúcu LD na dožitie a následne demontovať bez výstavby inej LD.

Občianske združenie Ochrana karpatskej divočiny

K stanovisku občianskeho združenia Ochrana karpatskej divočiny sa pripojilo ďalších 17 organizácií OZ. Organizácie sú adresne vymenované, bez priezvísk a podpisov štatutárov občianskych združení. V stanovisku sa nachádzajú podstatné časti stanoviska správy NP MF (jedná sa o doslovné preberanie početných odstavcov alebo vetných celkov).

Záverom sa konštatuje, že OZ Ochrana karpatskej divočiny žiada v súlade s ust. §18 ods. 2 a ods. 3 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 127/1994 v znení noviel MŽP SR, aby v záverečnom stanovisku vyslovilo nesúhlas s realizáciou predmetného zámeru, s výstavbou sedačkovej LD zo záveru Vrátnej na Snilovské sedlo.

3. Prerokovanie správy o hodnotení s verejnosťou a závery prerokovania

Verejné prerokovanie správy o hodnotení sa uskutočnilo 3.5.2002. Verejné prerokovanie organizovala obec Terchová v spolupráci s navrhovateľom Omnitrade, a.s., Bratislava. Občania boli o konaní verejného prerokovania vyrozumení verejnou vyhláškou a oznámením v miestnom rozhlase. Na verejné prerokovanie boli pozvaní zástupcovia dotknutej obce, spracovateľa správy o hodnotení a orgánov štátnej správy.

Na verejnom prerokovaní sa účastnili: starosta obce Terchová, zástupcovia navrhovateľa Omnitrade a.s., zástupca KÚ Žilina, zástupca NP Malá Fatra – zástupcovia občianskych združení Modrá planéta a Živá planéta a občania obce Terchová.

Starosta obce vyzval všetkých prítomných, aby v termíne do 10. 5. 2002 zaslali svoje stanoviská. Následne podporné stanovisko na vybudovanie kabínkovej lanovej dráhy vyjadrilo 194 občanov obce Terchová.

4. Ostatné závažné stanoviská, pripomienky a odborné posudky, ktoré boli zaslané k správe o hodnotení

Odborný posudok na správu o hodnotení vypracoval Ing. Ivan Šembera CSc., Bratislava v júli 2002 v súlade s ustanovením §19 zákona NR SR č. 127/19994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Spracovateľ posudku odporúča variant - 900 osôb/ hod. v zimnej sezóne a 240 osôb/ hod. v letnej sezóne.

K správe o hodnotení neboli zaslané žiadne ďalšie závažné stanoviská, pripomienky a odborné posudky.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Hodnotenie vplyvov na životné prostredie v prípade rekonštrukcie lanovky Vrátna - Chleb a súvisiacich činností má svoje špecifikum v tom, že sa nejedná o novú činnosť, nakoľko rekreačné aktivity v danom priestore sú vykonávané od 50-tych rokov minulého storočia. Východiskom hodnotenia vplyvov na životné prostredie je analýza súčasného stavu, ktorá je vlastne odrazom vplyvov činnosti uskutočňovanej už v minulosti. Riešenie sa tak dostalo do procesu, v ktorom vystupujú protichodné záujmy.

Skutočnosťou je, že NP MF bol vyhlásený, keď lanovka už bola v prevádzke, a teda bola zaradená do územia s príslušným stupňom ochrany. Zo stanovísk k správe rekonštrukcie LD Chleb – Vrátna je evidentný spor o tom, aká forma sprístupnenia svahov a vrcholu ŠPR Chleb by bola najvhodnejšia tak z pohľadu ochrany prírodných hodnôt ŠPR Chleb, ako aj z pohľadu využívania tohto legendárneho a atraktívneho lyžiarskeho a turistického cieľa Malej Fatry pre socio-ekonomický rozvoj regiónu.

Z pohľadu Správy NP MF sa jedná o krajný nulový variant založený na úvahe ponechať existujúcu LD na „dožitie" a následne ju demontovať bez výstavby inej LD, vylúčiť všetky riešené návrhy lyžiarskych tratí vzhľadom na ich nezlučiteľnosť s účinnou ochranou prírodných fenoménov dotknutej časti územia.

Dôraz posudzovania bol preto zameraný na vyhodnotenie intenzifikácie negatívnych procesov. Návrh prepravnej kapacity bol vypracovaný na základe metodík Salzmanna, ktoré sa uplatňujú v alpských krajinách. Na základe výpočtov bola navrhnutá projektová kapacita LD 900 osôb za hodinu. Uvedená kapacita napĺňa potreby optimálnej zimnej prevádzky celého strediska a bola odvodená na základe vyhodnotenia technickej únosnosti disponibilných lyžiarskych plôch a na základe limitovanej kapacity parkovísk. Pri hodnotení vplyvov prevádzky zariadenia v zimnej sezóne sa uvažovalo s preložkou vleku z priestoru Oštiepkovej muldy na lokalite Jamy, ktorá však nebola predmetom posudzovania.

V zámere bolo posúdenie vplyvov vybudovania súvisiacich objektov (dolná a horná stanica), posúdenie vplyvov rekreačného využitia celého rekreačného priestoru viazaného na prevádzku LD a súvisiace vplyvy (doprava a pod.). Z tohto hľadiska išlo často o nepriame vplyvy, ktoré sa prejavujú v sociálnej a ekonomickej oblasti.

Vplyvy na obyvateľstvo

Rekonštrukcia LD Vrátna - Chleb a jej následná prevádzka nepredstavuje aktivitu, ktorá by mohla mať priamy negatívny *vplyv na zdravotný stav obyvateľstva*. Využitie zariadenia pre rekreačné účely spadá z tohto pohľadu do kategórie vplyvov pozitívnych. Nepriame dopady na obyvateľstvo obce Terchová sú spojené s dopravou rekreantov, s ktorou súvisí atakovanie obyvateľov hlukom a imisiami, čiastočne aj riziko dopravných nehôd. Týka sa predovšetkým obytnej zóny pozdĺž hlavnej cesty II/583 a prístupovej komunikácie do Vrátnej doliny. V tejto zóne žije v súčasnosti cca 200 obyvateľov.

Vplyv na sociálnu a hospodársku oblasť treba hodnotiť jednoznačne pozitívne. Vyplýva to zo zvýšenia pracovných príležitostí a rozvoja terciálnej sféry v samotnej obci Terchová a v jej širšom okolí. Pozitívny vplyv je významný aj v podobe stabilizácie domácej kvalifikovanej sily. Príliv novej pracovnej sily môže mať tiež aj pozitívny vplyv na vylepšenie demografických ukazovateľov za jednotlivé sídla a pod. Vyvolané požiadavky na zlepšenie a rozšírenie služieb môžu poskytnúť značný priestor pre zamestnanie aj menej kvalifikovanej pracovnej sile.

Narušenie pohody a kvality života v obci je spôsobované zvýšenou intenzitou dopravy na hlavných komunikáciách. Jedná sa však o všeobecný problém, ktorý v území existuje bez ohľadu na existenciu LD.

Vplyv výstavby, spočívajúci v doprave stavebných materiálov a konštrukcií a následných preletoch vrtuľníka je krátkodobého charakteru a z hľadiska ovplyvnenia obyvateľstva ho možno považovať za menej podstatný.

Jedinou dotknutou obcou je Terchová. Návrh územného plánu obce Terchová vychádza zo

zásad nerozširovania ubytovacích a stravovacích kapacít v priestore Vrátnej. Pri rekonštrukcii sedačkovej lanovky sa uvažuje s kapacitou 1 200 osôb za hodinu. Územný plán bol vypracovaný v roku 1997, doposiaľ však nie je schválený.

Narušenie stability svahov

Narušenie stability svahov zemnými prácami predstavuje priamy, nezvratný vplyv, ktorý vo všeobecnosti podstatne ovplyvňuje realizovateľnosť investície. Výstavba jednotlivých objektov nebude mať vplyv na stabilitu horninového prostredia. Stavba môže byť prirodzene realizovaná iba na základe podrobného posúdenia základových pomerov.

Ukladanie materiálu

Ukladanie vyťaženého materiálu z výkopov pre pätky podpier je predovšetkým vplyvom na reliéf. S cieľom minimalizovať tento vplyv bude materiál z výkopov použitý v bezprostrednom okolí na vyrovnanie okolia pätiek tak, aby nenarušovali prostredie. Vhodný materiál bude vyseparovaný a použitý na protierózne opatrenia na chodníku vedúcom popod LD.

Vplyv na ovzdušie

Samotná LD nie je zdrojom znečisťovania ovzdušia. Z výsledkov emisnej štúdie vyplýva, že aj pri najnepriaznivejších rozptylových situáciách bude krátkodobá koncentrácia oxidov dusíka dosahovať cca 20 % imisného limitu. V prípade ostatných znečisťujúcich látok budú tieto koncentrácie ešte podstatne nižšie. Zóna vplyvu predstavuje bezprostredné okolie kotolne, parkovísk a komunikácie, rádovo v desiatkach metrov. S rastúcou vzdialenosťou koncentrácie klesajú na nevýznamné hodnoty.

Vplyv na hlukovú situáciu

Vplyv LD na hlukovú situáciu bol posúdený na základe spracovania hlukovej štúdie, ktorá sa zaoberala všetkými relevantnými zdrojmi hluku. Dominantným vplyvom výstavby budú prelety vrtuľníka pri výstavbe LD a vrcholovej stanice. Zdrojmi hluku pri prevádzke v letnej sezóne bude hluk generovaný vlastnou LD a dopravou. Dosah ekvivalentnej hladiny hluku s intenzitou 50 dB, bude v okolí vrcholovej stanice cca 30 m a v údolnej 70 m. V trase LD je to iba niekoľko metrov od podpier. V prípade dopravy bol dosah tejto hladiny vypočítaný na 20-25 m od cesty, resp. parkoviska. Možno teda konštatovať, že vplyv hluku na životné prostredie je v tomto prípade minimálny a v porovnaní so súčasným stavom predstavuje výrazné zlepšenie. V zimnej sezóne k týmto zdrojom hluku pribúda činnosť ratráku pri úprave svahov. Dosah ekvivalentnej hladiny hluku 50 dB pri trojhodinovej prevádzke bol vypočítaný na 120 m od vozidla.

Vplyvy na povrchovú a podzemnú vodu

Pri hodnotení vplyvov na povrchovú a podzemnú vodu sa vychádzalo z týchto východísk:

- pri výstavbe nie sú nároky na odber povrchovej vody na technologické účely;
- nároky na odber povrchovej vody nevznikajú ani počas prevádzky (nebude použité umelé zasnežovanie);
- navrhované dopravné zariadenia zodpovedajú požiadavkám na najlepšie dostupné technológie z hľadiska ochrany pred únikmi škodlivých látok (samomazné ložiská);
- zdrojom znečistenia vôd sú splaškové odpadové vody, vypúšťané do povrchového toku po prečistení na ČOV, ktorej účinnosť je však nedostatočná. Nepriaznivý vplyv sa môže prejaviť hlavne pri minimálnych vodných stavoch a vysokej návštevnosti (zimné mesiace). V rámci hodnotenia bolo preukázané, že úroveň čistenia splaškových vôd nie je dostatočná už v súčasnosti. V ďalšom stupni projektovej dokumentácie je preto potrebné riešiť rekonštrukciu existujúcej ČOV, resp. vybudovanie novej ČOV;
- ďalší potenciálny zdroj znečistenia vôd predstavujú zrážkové vody odtekajúce z parkovísk, ktoré nie sú zabezpečené čistiacim zariadením. Podľa STN 83 0917 je nutné plochy vystavené

únikom ropných látok odkanalizovať cez čistiace zariadenie. V území národného parku je táto požiadavka viac ako opodstatnená a v rámci ďalšieho postupu je potrebné problematiku riešiť;

- v území sa nenachádzajú zdroje vody využívané pre hromadné zásobovanie, územie je však klasifikované ako významná vodohospodárska oblasť.

Na základe uvedených poznatkov možno konštatovať, že výstavba ani prevádzka posudzovaných zariadení neovplyvní režim podzemných ani povrchových vôd za predpokladu vybudovania novej ČOV a odkanalizovania parkovisk..

Vplyvy na pôdu

Priamym vplyvom realizácie navrhovanej činnosti sú trvalé zábery pôd pod pätky podpier pre rekonštrukciu údolnej a vrcholovej stanice LD. Vzhľadom na minimálny rozsah výkopových prác, výstavba dopravných zariadení nepredstavuje vážnejšie riziko erózie. Napriek tomu, po vybudovaní pätiek podpier a realizácii ostatných výkopových prác je potrebné vykonať protierózne opatrenia. Vykopanú zeminu je potrebné podľa možností čo najskôr použiť na vyrovnanie terénu, z dôvodu jej možného rozplavovania dažďom. Pozornosť bude potrebné venovať aj revitalizácii prostredia po prechode stavebných mechanizmov (zahladenie stôp, eventuálna výsadba). V zimnej sezóne je povrch pôdy chránený vrstvou snehu, a preto sa negatívne vplyvy predpokladajú len pri nedostatočných hrúbkach snehovej pokrývky. Zdrojom potenciálnej erózie je obrusovanie povrchu zjazdovky lyžami. Vzhľadom na charakter povrchu zjazdovky (charakter vegetácie, miestami balvanitý povrch), je túto možné prevádzkovať iba pri dostatočnej snehovej pokrývke. Vplyv lyžovania je preto relevantný iba z hľadiska poškodzovania vegetácie obrusovaním. K priamym zásahom pôdy môže dochádzať aj úpravou zjazdoviek. Pri nedostatočnej hrúbke snehu je snaha presúvať ho pomocou radlíc ratrákov. Pri tejto činnosti môže dôjsť k odstráneniu vrchnej časti pôdneho plášťa. Na jar pri topení snehu sú práve tieto miesta najzraniteľnejšie na vodnú eróziu. Zabrániť týmto negatívnym dopadom úpravy zjazdoviek na pôdu je možné len prísnym dodržiavaním zákazu úprav zjazdoviek pri nepriaznivých snehových pomeroch.

Vplyvy prevádzky na abiotické zložky v letnom období

Medzi najvýznamnejšie environmentálne aspekty týkajúce sa abiotickej zložky životného prostredia patrí jednoznačne erózia turistických chodníkov (TCH) v letnej sezóne, ktorá je dôsledkom antropického tlaku na chodníky, ktorý prekračuje únosnú mieru. Degradácia TCH a ich blízkeho okolia je zaznamenaná hlavne v hrebeňovej časti územia, vplyvom zvýšeného rozptylu návštevníkov. K výraznejšej degradácii okolia TCH zošliapávaním, resp. mechanickým odieraním dochádza hlavne počas daždivého počasia a skoro na jar po topení snehu, kedy je vrchný pôdny plášť rozmočený, chodník blatistý a turisti vybočujú z trasy chodníka. Vplyv zošľapávania je pre porovnanie počas suchých období niekoľko 10-100 násobne nižší.

V danej lokalite nie je predpoklad zvýšenia návštevnosti, ktorá by znamenala intenzifikáciu procesov erózie. K samovoľnej náprave by však nedošlo, ani v prípade že by sa rekonštrukcia lanovky nerealizovala; k pohybu osôb na hrebeňových chodníkoch by dochádzalo stále aj keď pravdepodobne v menšej miere. Naopak, v prípade odstavenia lanovky by došlo k zintenzívneniu pohybu na chodníku z Vrátnej na Chleb. Je zrejmé, že na samovoľnú regeneráciu chodníkov by bolo treba uvedené chodníky úplne uzatvoriť, čo je v princípe nereálne. Naviac, by sa jednalo o dlhodobý proces, s trvaním až desiatky rokov. Odporúča sa preto postupovať cestou manažmentu prostredia, s regulovaním návštevnosti a údržbou chodníkov.

Vplyvy na genofond a biodiverzitu

Počas ľudských zásahov do krajiny v uplynulých desaťročiach sa fyto a zocenózy zmenili a istým spôsobom znova sformovali. Výstavba a prevádzka LD bude znamenať určitý vplyv na už čiastočne ustálené spoločenstvá. Novým vplyvom v zimnom období bude úprava zjazdoviek pomocou ratrákov. V letnom období predstavuje výrazný negatívny vplyv enormné zaťaženie niektorých TCH (Snilovské sedlo - Veľký Kriváň - Chleb) s negatívnymi dopadmi na vegetáciu

v ich okolí. Je potrebné konštatovať, že súčasné poznanie stavu fauny a flóry riešeného územia (takmer úplná absencia monitoringu) neumožňuje kvalitatívne a kvantitatívne určiť rozsah jednotlivých vplyvov vyvolaných celoročným antropogénnym zaťažením územia v súčasnosti a zároveň určiť rozsah vplyvov vyvolaných realizovaním zámeru v budúcnosti. Na základe skúseností z iných vysokohorských lokalít (TANAP, NAPANT) je možné vplyvy predpokladať, nie však kvantifikovať, nakoľko prírodné pomery týchto území sú v niektorých ukazovateľoch takmer diametrálne odlišné. Tento nedostatok je možné riešiť jedine na základe výsledkov odborne realizovaného monitoringu.

Vplyvy na biotu počas výstavby

Medzi priame vplyvy na biotu možno zaradiť priamu likvidáciu jedincov rastlinných a živočíšnych spoločenstiev, pri stavebných prácach a pohyboch techniky na stavebných dvoroch a v koridore LD (pri živočíchoch predpokladáme priamu likvidáciu len pri druhoch neschopných rýchlo uniknúť zo zasiahnutého priestoru, ako napr. bezstavovce). V takomto prípade je možná regenerácia poškodených plôch, ktorej úspešnosť závisí od rozsahu poškodenia. V prípade záberov plôch pod pätky stĺpov ide o nezvratný proces. Ide však o pomerne malé plochy, a preto sa nepredpokladá ani pri akumulácii tohto negatívneho javu výraznejší negatívny dopad na celé riešené územie. Medzi nepriame vplyvy na biotu *počas výstavby* možno zaradiť znečistenie ovzdušia, zvýšená prašnosť a hluk. Pri prevádzke na komunikáciách dochádza k znečisteniu ovzdušia najmä výfukovými plynmi z automobilov a zvýšenou prašnosťou. Plynné imisie pôsobia na rastliny jednak tým, že vnikajú do listových pletív a negatívne ovplyvňujú metabolické procesy a zároveň, prostredníctvom pôdneho substrátu, odkiaľ ich rastliny prijímajú koreňovým systémom. Prach pôsobí na rastliny fyzikálne - usadzuje sa na povrchu listov a prekrývajú alebo upchávajú sa prieduchy. Mechanicky zabraňuje výmene plynov v listoch, obmedzuje fotosyntézu, transpiráciu a dýchanie. Rozsah stavebných prác nedáva predpoklad významnejších prejavov uvedeného charakteru. Dosah vplyvov je taktiež veľmi obmedzený. Medzi vplyvy s výraznejším negatívnym dopadom na zoocenózy širšieho riešeného územia možno zaradiť hluk vyvolaný stavebnými zariadeniami, pohybom techniky a hlavne prelety vrtuľníkom Ide o dočasné pôsobenie tohto vplyvu, ktorého dôsledkom na živočíšne spoločenstvá je bezhlavý útek, vysílenie, úhyn. Vzhľadom na krátkodobé pôsobenie tohto vplyvu sa však predpokladá pomerne rýchla regenerácia zoocenóz ovplyvnených týmto faktorom. Pri narušení vegetácie v miestach pohybu techniky sa predpokladá zvýšená pravdepodobnosť nástupu synantropných druhov vegetácie. (Vstupom do porastov by došlo k čiastočnému narušeniu diverzity, prevládnu nežiadúce „odolnejšie" druhy a ustúpia citlivé druhy). Minimalizovať tento negatívny dopad je možné len dodržiavaním technologických opatrení aby k tomu nedošlo.

Medzi ďalšie negatívne *vplyvy turizmu* na zoocenózy možno zaradiť hlavne hluk, poškodzovanie stanovíšť a zber lesných plodov, vyrušovanie živočíchov v období rozmnožovania, výchovy mláďat a ich vyvádzania, pytliactvo, vyberanie hniezd dravých vtákov a pod. V súčasnom období sa k týmto aktivitám priraďuje tzv. závesné lietanie, jazda na horských bicykloch a motocykloch. Všetky tieto aktivity sú v území zakázané.

Priestor dotknutého územia je oblasťou zimného aj letného výskytu tetrova (Tetrao tetrix). Jedná sa o veľmi kvalitný biotop s úkrytovými podmienkami a dobrou potravnou bázou. Zo skúseností z iných oblastí pôvodného výskytu druhu, kde došlo k zintenzívneniu využitia územia človekom alebo častejšej incidencii aktivít človeka, vyplýva, že ak by došlo k využívaniu priestoru v okolí sedačkovej lanovky do Snilovského sedla pre výrazne väčší počet osôb v ktoromkoľvek období počas roka, došlo by k výraznému zhoršeniu existenčných podmienok tohto druhu, čoho následkom by bol postupný úbytok až vymiznutie druhu v širšej oblasti. Naopak, pokiaľ by došlo k vylúčeniu prevádzky lanovky, ak nie úplne, tak aspoň v niektorých častiach roka, došlo by k obnove priaznivých podmienok pre reprodukciu a prežívanie tohto veľmi ohrozeného druhu vo významnom refúgiu.

Vplyvy počas zimného obdobia

Sneh pôsobí na rastlinné spoločenstvá ako jeden zo stanovištných činiteľov. Zmena

snehových pomerov utláčaním snehu môže mať za následok postupnú zmenu vo floristickom zložení porastov a následne teda i zmenu fytocenóz. Utlačený sneh má dlhšiu trvácnosť na stanovišti, čím môže dochádzať k hnitiu rastlín pod snehom, skracuje sa vegetačné obdobie, čo môže mať negatívny vplyv na prirodzený vývoj rastlín a ich spoločenstiev. Samotné lyžovanie má negatívny dopad len v období nedostatočnej hrúbky snehovej pokrývky a to hlavne na porasty nad hornou hranicou lesa. Lyžami sú poškodzované až odstraňované vrcholčeky stromčekov a vrcholce konárov u tých jedincov, ktoré vyčnievajú nad snehovú pokrývku. Táto skutočnosť môže u mladých jedincov viesť až k ich odumretiu, ale v každom prípade sú dané jedince a postupne celé populácie oslabované.

Neobmedzená prevádzka LD, vlekov, úprava zjazdoviek pomocou ratrakov a prítomnosť človeka v tomto priestore v súmračných a nočných periódach dňa by mohla viesť k skráteniu doby získavania potravy niektorých druhov, ako napr. rys ostrovid. Z uvedeného vyplýva potreba čo najväčšej minimalizácie plochy upravovanej ťažkými mechanizmami a jej vylúčenia pri nízkej snehovej pokrývke. Súčasne je potrebné vykonať opatrenia na elimináciu nočného rušenia živočíchov.

Vplyvy na štruktúru a využívanie krajiny

Realizáciou zámeru sa nezmení štruktúra, ani súčasný spôsob využívania krajiny, nakoľko sa jedná o rekonštrukciu, resp. náhradu existujúceho zariadenia. K zmene, z hľadiska lokalizácie dochádza pri alternatíve náhrady vleku v Oštiepkovej mulde.

Vplyvy na scenériu krajiny

Aj pri posudzovaní tohto aspektu treba vychádzať zo skutočnosti, že sa jedná o rekonštrukciu existujúceho zariadenia, ktoré v území existuje niekoľko desaťročí. Z hľadiska estetického vnímania objektov údolnej a vrcholovej stanice je potrebné ich rekonštrukciu považovať za pozitívny moment. Hlavne objekt vrcholovej stanice je v súčasnosti vo veľmi schátralom stave. Rekonštrukciou sa zásadne nezmení tvar ani architektúra objektov. Pri ich rekonštrukcii budú preferované prírodné materiály - drevo a kameň.

Pozitívne treba vnímať aj alternatívu premiestnenia lyžovania z Oštiepkovej muldy do náhradnej lokality Jamy, ktorá by znamenala odstránenie vleku a jeho veľmi rušivej vrcholovej stanice a jeho nahradenie ľahšou konštrukciou Odporúča sa využiť obdobie výstavby aj pre likvidáciu rušivých objektov zboreného salaša a prístrešku opusteného vleku v Chlebskom kotli. Tieto práce je potrebné realizovať v spolupráci s obcou.

Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma

Posudzované územie je súčasťou NP MF. Údolná stanica a spodný úsek trasy LD sa nachádza v NPR Chleb. V tejto rezervácii sa nachádza aj časť vleku v Oštiepkovej mulde. Obdobným spôsobom je dotknuté aj ochranné pásmo NPR Chleb, ktoré predstavuje pruh šírky 100 m okolo NPR. Realizácia zámeru nemení súčasný stav vymedzenia uvedených chránených území.

V alternatíve preložky vleku a zjazdového lyžovania z Oštiepkovej muldy do lokality Jamy dá sa predpokladať, že vplyv na chránené územia by bol výrazne menší. Samotná aktivita v tomto priestore by sa vykonávala úplne mimo NPR Chleb. Do jej ochranného pásma by čiastočne zasahovala spodná stanica lyžiarskeho vleku. Jej premiestnenie mimo ochranného pásma je v danom území vzhľadom na morfologické podmienky veľmi problematické.

Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Rekonštrukciou LD sa nepredpokladá výraznejší negatívny dopad na prvky ÚSES. Výstavbou LD v 50-tych rokoch došlo k rozdeleniu pôvodne celistvého ekosystému a tento umelý prvok vyvoláva v krajine bariérový efekt. Do akej miery sa adaptovali zoocenózy na tento prvok by bolo možné zhodnotiť len na základe monitoringu, ktorý však v tomto území za týmto účelom nebol vykonávaný. V každom prípade bude po realizovaní zámeru pôsobiť naďalej ako bariérový prvok pre biokoridor predstavujúci ekotóny okraja hornej hranice lesa.

Vplyvy na poľnohospodársku výrobu
Vplyvy na poľnohospodársku výrobu sa nepredpokladajú.

Vplyvy na dopravu

Navrhovaná činnosť nevyvoláva vplyvy na dopravu ako takú - využité budú existujúce komunikácie a existujúce parkoviská. Otázkou je len zvýšenie intenzity dopravy, ktoré realizácia zámeru vyvolá a ktoré je zdrojom intenzifikácie negatívnych vplyvov na životné prostredie. V prípade vyššieho počtu návštevníkov bude potrebné dopravu regulovať. Hlavne v prípade autobusov možno potenciálny nápor riešiť iba dovozom a odvozom návštevníkov a vlastné parkovanie riešiť. Treba však súčasne poznamenať, že maximálne vyťaženie parkoviska a zvýšenú intenzitu oproti súčasnému stavu možno očakávať v rozsahu niekoľko týždňov do roka. Je prirodzené, že zvyšovanie intenzity dopravy v národnom parku nie je želateľné. Tento problém je však potrebné riešiť systémovo, na úrovni územnoplánovacích opatrení a koncepčného riešenia dopravy. Vysoko perspektívne sa javí zavedenie kyvadlovej dopravy medzi centrálnym parkoviskom umiestneným v obci Terchová a jednotlivými strediskami v rámci Vrátnej doliny. Je pritom prirodzene potrebné preferovať „environmentálne prijateľnejšie" vozidlá.

Vplyvy na služby, rekreáciu a cestovný ruch

Pri charakterizovaní vplyvov na služby, rekreáciu a cestovný ruch treba vychádzať z cieľa, pre ktorý sa realizácia zámeru navrhuje. Je ním prioritne zlepšenie kvality služieb a zvýšenie bezpečnosti návštevníkov rekreačného strediska. Z tohto pohľadu treba posudzovať realizáciu navrhovanej činnosti jednoznačne pozitívne. Pozitívny je aj širší rámec činnosti, či sa už jedná o rozvoj služieb v obci Terchová, alebo o zvyšovanie prestíže regiónu v medzinárodnom rozmere. Obdobie výstavby bude znamenať krátkodobý nepriaznivý vplyv na rekreačné využitie priestoru.

Vplyv na ekologickú únosnosť územia
Vzhľadom na nedostatok prvotných podkladov o výskyte a priestorovej distribúcii vzácnych prvkov bioty a jej zmenách, vo vzťahu k antropickým aktivitám v riešenom území, môže sa za jeden z hlavných indikátorov únosnosti územia považovať stav erózie chodníkov. Z analýzy vývoja procesov deštrukcie chodníkov, vo vzťahu k trendom návštevnosti jednoznačne vyplýva, že zvyšovanie záťaže chodníkov nie je želateľné. Z uvedeného vyplýva aj návrh nápravných opatrení a režimu ďalšieho využívania priestoru v letnej turistickej sezóne.
Pri zimnej prevádzke sa považuje samotný počet osôb a ich pohyb v priestore za menej významný, ako negatívne aspekty úpravy lyžiarskych svahov. Regulatívy preto smerujú hlavne na minimalizáciu vplyvov tejto činnosti. Menší význam znižovania návštevnosti redukovaním kapacity lanovky je aj v tom, že špičková kapacita bude, vzhľadom na snehové a klimatické podmienky, ako aj vzhľadom na ponuku lyžovania v ďalších blízkych priestoroch (Paseky, Príslop), zrejme využívaná iba niekoľko týždňov v priebehu roka. Obdobie s nevhodnými snehovými podmienkami v dolnej časti svahu obmedzí pohyb lyžiarov iba nad hornú hranicu lesa (Oštiepková mulda, alternatívne Jamy), čím sa ich maximálny počet zredukuje cca o jednu tretinu. V prípade ohrozenia prírodnej rezervácie nadmernou návštevnosťou môže orgán ochrany prírody rozhodnúť o jej uzavretí pre verejnosť alebo dočasne uzavrieť vstup do nej. Zákaz alebo obmedzenie vstupu je orgán ochrany prírody povinný vopred prerokovať s dotknutou obcou. Podmienky pohybu návštevníkov na území NP MF a podmienky a rozsah kultúrno-výchovného využitia a spôsob sprístupnenia národného parku, obmedzenia dopravy návštevníkov, vymedzenie miest pre kultúrno-výchovné využitie upravuje Vyhláška Okresného úradu životného prostredia Žilina č. 1/1995 z 20. decembra 1995 o Návštevnom poriadku Národného parku Malá Fatra. Na účely kultúrno-výchovného využívania sa na území národného parku určujú a vyhradzujú trasy a miesta, na ktorých sa súhlas alebo výnimka orgánu ochrany prírody a krajiny nevyžaduje.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného, hodnotenie bolo zamerané na vplyvy LD počas letného a zimného obdobia. V letnom období sa negatívne vplyvy prejavujú významne na deštrukcii

chodníkov a nepriaznivej devastácii biotopov zo strany návštevníkov. V zimnom období boli hodnotené aspekty vplyvom technických úprav snehu pre lyžiarov. Z dôvodov významnosti vplyvov boli navrhnuté opatrenia na minimalizáciu úpravy plôch pre lyžovanie a pre denný režim úpravy svahov. Na minimalizáciu vplyvov v letnej sezóne boli navrhnuté regulačné opatrenia, ktoré tvoria výluky prepravy osôb na LD a limitovanie denného počtu prepravovaných osôb.

Na základe hodnotenia únosnosti územia bol navrhnutý optimálny variant 900 osôb/hod. v zime a 240 osôb /hod. v lete a zároveň návrh vylúčiť prepravu v jarnom a jesennom období po dohovore s príslušným orgánom ochrany prírody.

V. ZÁVERY

1. Záverečné stanovisko k činnosti

Na základe výsledku procesu posudzovania vykonaného v súlade s ustanoveniami zákona, pri ktorom sa zvážil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie obyvateľstva z hľadiska jeho pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, povaha a rozsah navrhovanej činnosti, miesto vykonávania navrhovanej činnosti so zameraním najmä na súlad s územnoplánovacou dokumentáciou, úroveň spracovania správy o hodnotení, stanoviská orgánov a organizácii dotknutých navrhovanou činnosťou, ako aj stanoviská obyvateľov žijúcich v záujmovom území

sa odporúča

realizácia navrhovanej činnosti **„Rekonštrukcia sedačkovej lanovky Vrátna – Chleb"** za dodržania podmienok uvedených v časti V/3 tohto záverečného stanoviska s tým, že neurčitosti, ktoré sa v procese hodnotenia vyskytli je potrebné vyriešiť v ďalších stupňoch projektovej prípravy stavby.

2. Odporúčaný variant

Na základe dostupných informácií o jednotlivých posudzovaných variantoch a z toho vyplývajúcich predpokladaných environmentálnych vplyvoch na životné prostredie sa pre realizáciu odporúča variant kabínkovej, alebo sedačkovej lanovej dráhy (podľa rozhodnutia investora) s kapacitou:

- 900 osôb/ hod. v zimnej sezóne,
- 240 osôb/ hod. v letnej sezóne.

3. Odporúčané podmienky pre etapu prípravy a realizácie činnosti.

Uvedené odporúčania sú spracované na základe súčasného poznanie stavu fauny a flóry. Posúdenie vplyvu na genofond a biodiverzitu si vyžaduje monitorovanie stavu zmien a ich následné vyhodnotenie, ktoré môže viesť aj k zníženiu prepravných kapacít

Pre etapu prípravy a realizácie navrhovanej činnosti sa odporúčajú tieto podmienky:

1. Zosúladiť navrhovanú činnosť s ÚPD obce Terchová.
2. Časový a vecný plán výstavby vypracovať v spolupráci so Správou NP MF.
3. Výstavbu s použitím vrtuľníka realizovať v období august-november.
4. Minimalizovať rozsah plôch poškodených činnosťou stavebných mechanizmov, rastlinný kryt odstraňovať iba v nevyhnutnej miere.
5. Zabezpečiť rekultiváciu územia po výstavbe v priestore pätiek a vrcholovej stanice.
6. Pre obdobie výstavby a prevádzky vypracovať plán havarijných opatrení na elimináciu škôd ma životnom prostredí.
7. Stavebné dvory zabezpečiť proti únikom škodlivých látok.

8. Stavebný materiál vo vrcholovej stanici ukladať výlučne na existujúcu spevnenú plochu.
9. Vypracovať program odpadového hospodárstva v členení počas výstavby a počas prevádzky.
10. Rekonštruovať čistiareň splaškových vôd na dolnej stanici na požadované parametre.
11. Doby vylúčenia prepravy osôb v jarnom a v jesennom období, prípadné krátenie doby výluky každoročne prerokovávať s orgánmi štátnej správy ochrany prírody.
12. Vypracovať v spolupráci so Správou NP MF „Zásady pre realizáciu športov v danom území" (napr. pre turistiku, lyžovanie, snowboard, cykloturistiku, závesné lietanie a ďalšie).
13. V spolupráci s obcou zabezpečiť pravidelné čistenie trás turistických chodníkov v oblasti Snilovského sedla a parkovísk 2x do roka.
14. Prevádzkové vybavenie vrcholovej stanice LD riešiť tak, aby sa vytvoril vybavený sústreďovací bod dennej návštevnosti v tejto lokalite za účelom zníženia rozptylu návštevníkov..
15. Úpravu svahov strojovou technikou vykonávať vo vymedzenom šírkovom rozsahu a vo vymedzenom čase, ktorý je potrebné upresňovať po dohode s orgánmi štátnej správy ochrany prírody (max. však do 19,00 hod.).
16. Vylúčiť strojnú úpravu zjazdoviek pri snehovej pokrývke cca pod 40 cm.
17. Vylúčiť masové športové a iné podujatia.
18. Vylúčiť ozvučenie areálu reprodukovanou hudbou.
19. Vylúčiť nočné lyžovanie.
20. Ohraničiť v teréne lyžiarske zjazdovky a vyznačiť zákaz ich opustenia.
21. V rámci výstavby LD vykonať spevnenie chodníka vedúceho popod LD v exponovaných úsekoch, s použitím kamenného materiálu z hĺbenia pätiek.
22. Spolupracovať s obcou pri čistení potoka od odpadov pod parkoviskom.
23. V spolupráci s orgánmi štátnej správy ochrany prírody usmerňovať pohyb človeka výlučne na trasy vyznačených turistických chodníkov.
24. Nerozširovať sieť turistických chodníkov a spolupracovať pri ich údržbe.
25. Vykonať opatrenia na elimináciu znečistenia prostredia odpadmi.
26. V spolupráci s orgánmi štátnej správy ochrany prírody pretrasovať turistický chodník, vedúci popod trasu sedačky.
27. Po konzultácii s orgánmi štátnej správy ochrany prírody odstrániť následky erózie na existujúcich turistických chodníkoch.
28. Zvážiť možnosť prepravy návštevníkov (najmä v zime) kyvadlovou dopravou autobusom z Terchovej.
29. Zvážiť vybudovanie kapacitného prepojovacieho chodníka, cyklochodníka a zimnú lyžiarsku trasu pre odjazd lyžiarov z doliny od lokality Starý majer smerom k chate Vrátna.
30. V spolupráci s orgánmi štátnej správy ochrany prírody vymedziť novú trasu značkovaného turistického chodníka chata Vrátna – chata pod Chlebom tak, aby boli vylúčené prevádzkové kolízne časti priechodu trasy chodníka cez lyžiarsky terén, resp. územie NPR.
31. Značkované turistické chodníky v lesnom pásme vývojovo riešiť formou vydláždenia skalami.

32. V súčasnosti vymedzenú zjazdovú trať Oštiepková mulda je potrebné zosúladiť s platným právnym stavom.

33. V prípade realizácie zjazdovky „Jamy", je potrebné postupovať v zmysle platných právnych predpisov

34. Parkoviská automobilov zabezpečiť odkanalizovaním a vypracovaním havarijného plánu.

4. Odôvodnenie záverečného stanoviska vrátane zhodnotenia písomných stanovísk

Záverečné stanovisko bolo vypracované na základe predloženej správy o hodnotení a ďalších doplňujúcich materiálov a dokumentov, stanovísk zainteresovaných subjektov k správe o hodnotení, správy z verejného prerokovania a v súlade so závermi posudku odbornej spôsobilej osoby. Pri hodnotení podkladov a vypracovaní záverečného stanoviska sa postupovalo podľa ustanovení zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zákona č. 391/2000 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a vyhlášky MŽP SR č. 52/1995 Z.z.

Nesúhlas vyjadrili Správa NP Malá Fatra, MŽP SR odbor ochrany prírody a krajiny a OZ Ochrana karpatskej divočiny.

Stanovisko MŠ SR uvádza prehodnotiť dôvodnosť vymedzenia územia NPR Chleb a jeho ochranné pásmo v koridore lyžiarskeho svahu – *Hlavná zjazdovka*. Podotýka, že sa tak vedome vytvára kolízna situácia tvorby podmienok prevádzky NPR v priestore, kde je viac ako 50 rokov v prevádzke lyžiarska trať a ťažiskový turistický chodník.

Ostatné stanoviská dotknutých orgánov a obce Terchová doručené v zákonom stanovenej lehote sú súhlasné, respektíve s podmienkami. Pripomienky a podmienky jednotlivých účastníkov konania, ktoré majú vzťah k posudzovanej činnosti sú zahrnuté do podmienok realizácie.

Po zvážení všetkých vplyvov, vyjadrení, hodnotenia vplyvov na životné prostredie vychádza ako najvhodnejší variant - 900 osôb/ hod. v zimnej sezóne a 240 osôb/ hod. v letnej sezóne so všetkými opatreniami na prevenciu, eliminácia, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie v súlade s platnými predpismi SR.

Medzi realizáciou zvýšenia kapacity LD a zvýšením návštevnosti nie je priama úmera. Zvýšenie kapacity LD nemusí znamenať zvýšenie počtu návštevníkov v lokalite, pretože tí prichádzajú kvôli krásam prírodného prostredia a nie kvôli novej lanovke. Nová LD len zabezpečí konfortnejšiu, pohodlnejšiu, bezpečnejšiu a rýchlejšiu prepravu návštevníkov. Ochranu územia zabezpečia až opatrenia, ktoré vytvoria a usmernia návštevníkov takým spôsobom, aby nedochádzalo k prípadnému poškodzovaniu prírody.

Realizácia navrhovanej činnosti charakteru lanovej dráhy v chránenom území objektívne súvisí so zásahmi do životného prostredia. Za predpokladu akceptovania a realizácie navrhovaných opatrení na prevenciu, eliminácia, minimalizáciu a kompenzáciu nepriaznivých vplyvov stavby na životné prostredie a dôslednou poprojektovou analýzou je možné minimalizovať prevažnú časť očakávaných aj reálne existujúcich negatívnych vplyvov výstavby a prevádzky dopravného zariadenia a zabezpečiť tak prevahu pozitívnych vplyvov stavby v posudzovanom území.

5. Požadovaný rozsah poprojektovej analýzy.

Pre monitorovanie vplyvov navrhovanej činnosti je potrebné vypracovať ***projekt monitoringu,*** ktorý bude zameraný na sledovanie vybraných vplyvov LD v štádiu prípravy, realizácie a prevádzky na vybraných zložkách životného prostredia.

Vody.
Monitorovanie množstva kvality odpadových vôd je potrebné vykonať v zmysle STN 75 7241. Cieľom monitoringu bude sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov určených príslušnými orgánmi štátnej správy pre vypúšťanie odpadových vôd do recipientu.
Návštevnosť lokality
Monitoring počtu prepravovaných osôb (denný, mesačný).
Monitoring intenzity na zjazdovke vykonať v spodnom úsek hlavnej zjazdovky v zmysle opatrení, pričom referenčnou hodnotou je intenzita 480 lyžiarov za hodinu.
Monitoring bioty
V spolupráci s Správou NP MF zriadiť 2 referenčné plochy v priestore zjazdovej trate, na ktorých bude vykonávané monitorovanie vplyvov zjazdového lyžovania pre objektívne hodnotenie vplyvu lyžovania. Tretia referenčná plocha bude zriadená mimo trasu zjazdovej trate. Veľkosť každej z plôch bude cca 100 m^2. Na týchto plochách je potrebné vykonávať letný a zimný monitoring bioty.

Kontrola dodržiavania stanovených podmienok sa navrhuje vykonávať formou predkladania záverečných správ z monitorovacích prác navrhovateľom príslušnému kontrolnému orgánu.

Na základe operatívneho, ako i komplexného vyhodnocovania výsledkov monitorovania je v zmysle § 36 ods. 3 zákona NR SR č. 127/19994 Z.z. navrhovateľ povinný v prípade, ak zistí, že skutočné vplyvy činností posudzovanej podľa tohto zákona sú horšie, než uvádza správa o hodnotení, zabezpečiť opatrenia na zosúladenie skutočného vplyvu s vplyvom určeným v správe o hodnotení, v súlade s podmienkami uvedenými v rozhodnutí o povolení činnosti podľa osobitných predpisov, na čo odporúčame povoľujúcemu orgánu v rámci týchto podmienok navrhovateľa upozorniť.

VI. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Meno spracovateľov záverečného stanoviska

Ing. Milan Luciak
odbor posudzovania vplyvov na ŽP
Ministerstvo životného prostredia SR

RNDr. Anna Jusková
riaditeľka odboru ochrany prírody a krajiny
Ministerstvo životného prostredia SR

Ing. Ladislav Čambal
riaditeľ odbor športu
Ministerstvo školstva SR

Ing. Marián Bujna
riaditeľ odboru rozvoja cestovného ruchu
Ministerstvo hospodárstva SR

2. Potvrdenie správnosti údajov

Ing. Viera Husková
riaditeľka odboru posudzovania vplyvov na ŽP
Ministerstvo životného prostredia SR

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR
nám. Ľudovíta Štúra 1
812 35 BRATISLAVA
- 14 -

3. Dátum vydania záverečného stanoviska 15. 10. 2002